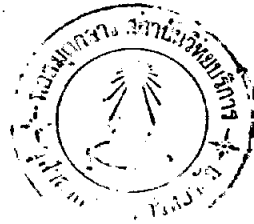

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นผู้ผลิตกำลังคนให้แก่ระบบเศรษฐกิจ ทำให้คุณภาพของคนในสังคมดีขึ้น เมื่อคนมีคุณภาพดีแล้ว การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมย่อมดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ในสภาพปัจจุบันของสังคมไทยกำลังมีความต้องการอันรีบด่วนในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม เช่นที่เป็นอยู่นี้ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นซึ่งถึงการประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของแผนพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี ในฐานะที่สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจโดยตรงในการผลิตกำลังคนระดับสูง ซึ่งบุคคลในระดับนี้ จะต้องมีความรู้ในระดับสูง กว้างขวาง มีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่มในหน้าที่ การงาน เพื่อสนองความต้องการดังกล่าวของประเทศชาติ แต่การที่ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษา ออกมารับใช้สังคมได้หรือไม่ นั้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน คือ องค์ประกอบทางสติปัญญา ความสามารถ (Intellective Factors) และองค์ประกอบที่มีใช้สติปัญญา (Non-Intellective Factors) หรือลักษณะทางบุคลิกภาพ (Personality Characteristics) เป็นต้นว่า ความสนใจ ทักษะ ทักษะ ความวิตกกังวล แรงจูงใจ

^๑ กอ สวัสดิพานิชย์, "การศึกษาของประเทศไทย," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๕ (เมษายน ๒๕๑๒) : ๑ - ๑๓.

^๒ ธนู แสงศักดิ์, "การวางแผนการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ," ศูนย์ศึกษา ๑๑ (พฤษภาคม ๒๕๐๗) : ๒๒ - ๒๓.

การปรับตัว ฯลฯ ดังที่ ลินด์เกรน^๑ ให้ความเห็นว่าเหตุผลที่นิสิตประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับความมีนิสัยในการเรียนที่ดีถึงร้อยละ ๓๓ การมีความสนใจในการเรียนร้อยละ ๒๕ เขาวินิจฉัยร้อยละ ๑๕ นอกจากนี้ก็ขึ้นอยู่กับตัวประกอบอื่น ๆ ส่วนนิสัยที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นเนื่องจากมีนิสัยในการเรียนที่ไม่ดีร้อยละ ๒๕ ขาดความสนใจในการเรียนร้อยละ ๓๕ นอกนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัญหาส่วนตัวและตัวประกอบอื่น ๆ

ทราเวอร์ส^๒ กล่าวว่า การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แม้ว่าจะใช้แบบทดสอบที่สร้างอย่างดีเพียงใดก็ตามวัด จะปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์สูงสุดจะไม่เกิน .๗ ซึ่งหมายความว่า ในการทำนายนี้ตัวแปรด้านสติปัญญาจะทำนายได้ถูกต้องร้อยละ ๕๐ ที่เหลือต้องใช้ตัวแปรอื่นที่ไม่ใช่สติปัญญาซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยมาวัด ได้แก่ การปรับตัว สภาพแวดล้อม ทางบ้าน ความมุ่งหวัง ความสนใจ หักกันคิดที่ติดต่อสถาบันวิชาที่เรียน และอาจารย์ผู้สอน

แมคคอกซ์^๓ ได้ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลและการทำงานอย่างหนักเท่านั้น ยังขึ้นอยู่กับวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะมักปรากฏเสมอว่า นิสิตที่มีสติปัญญาสูงหลายคนสอบตก หรือทำคะแนนสอบได้น้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาความถนัดทางการเรียนปานกลางหรือต่ำ ซึ่งความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติปัญญา ความสามารถประมาณร้อยละ ๕๐ ถึง ๖๐ ประสิทธิภาพและนิสัยในการเรียนที่ดีประมาณร้อยละ ๓๐ ถึง ๔๐ และขึ้น

^๑ Henry C. Lindgren, The Psychology of College Success (New York : John Wiley, 1969), pp. 49-51.

^๒ Robert M.W. Travers, Educational Measurement (New York : The Macmillan Company, 1958), p. 396.

^๓ Harry Maddox, How to Study (London : Cox & Wyman Ltd., 1963), p. 9.

อยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมประมาณร้อยละ ๑๐ ถึง ๑๕ อีลิช^๑ กล่าวว่านิสิตที่เรียนดีนั้น จำต้องมึนึสัยในการทำงานก็ รู้จักวิธีที่จะใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด รู้จักวิธีเรียน และวิธีทำงานให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มาก จากผลการศึกษาและความคิดเห็นของลินด์เกรน แมคคอกซ์ ทราเวอร์ส และอีดิซ สอดคล้องกับผลการศึกษาของโคลและเพอร์กูนัน^๒ ซึ่งได้ศึกษาและวิเคราะห์ที่นึสัยในการ เรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเป็นเวลาหลายปี โดยใช้วิธีสังเกต ผลปรากฏว่านิสิตที่ประสบผล สำเร็จทางการเรียนจะมีนึสัยในการเรียนแตกต่างจากนิสิตที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการ เรียน แม้ว่าจะมีสติปัญญาเท่ากัน และจากการศึกษาของสแตรง^๓ พบว่าการที่เด็กฉลาด เกิดความล้มเหลวในการเรียนนั้นมีสาเหตุเนื่องมาจากนึสัยในการเรียนไม่ดี ขาดความ สนใจในวิชาการ ขาดแรงจูงใจและไม่มีเป้าหมายในการเรียน

นอกจากนึสัยในการเรียนจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ทักษะคิดก็เป็นอีก ตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ดังที่ บราวน์และโฮลท์ซแมน^๔ ได้สรุป ผลการศึกษาของซิมมอน แมททิวส์และโทเฟอร์ ( )

พบว่านิสิตที่มีสติปัญญาเท่าเทียมกัน แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เป็นเพราะมีทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียนแตกต่างกัน

^๑ Engene H. Ehrlich, How to Study Better and Get Higher Marks (New York: Thomas Y. Crowell Company, 1934), pp. 2 - 4.

^๒ Luella Cole, and dessee Mary Ferguson, Students Guide Efficient Study (New York: Rinehart & Company, 1946), p. 1.

^๓ Gertrude H. Hildreth, Introduction to the Gifted (New York: Mc Graw-Hill Book Company, 1966), p. 422.

^๔ William F. Brown and Wayne H. Holtzman, " A Study Attitude Questionnaire for Predicting Academic Success," The Journal of Educational psychology 46 (1955): 75 - 84.

ผลการศึกษาของโคแกน^๑ พบว่าความสัมพันธ์แบบอบอุ่นเป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนิสิต จะทำให้การเรียนของนิสิตดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์กันดีเท่าไร นิสิตจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสูงสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์และนิสิตจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนิสิต นิสิตมีความครีหิตาในตัวอาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เห็นว่าการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก และคิดเสมอว่าไม่มีใครหนักเกินไปที่จะเรียน เพราะการเรียนเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน จะทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น

✓ ฐนุ แสงศักดิ์^๒ กล่าวว่า การเรียนการสอนจะบรรลุเป้าหมายได้ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน แต่ถ้าหากนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู ต่อเป้าหมายทางการศึกษา และต่อเพื่อนร่วมชั้นแล้ว การเรียนการสอนย่อมดำเนินไปไม่ราบรื่น เพราะนักเรียนจะทำตัวเป็นปรปักษ์ต่อครู จะไม่เชื่อฟังครู และไม่ยอมรับฟังคำสั่งสอนของครู ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะรับความรู้ไปจากครูได้

✓ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา^๓ มีความเห็นว่า เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนเกิดความรูสึกว่า ครูยอมรับในตัวเขาและเชื่อว่าเขามีความสามารถ เมื่อนั้นนักเรียนยอมพร้อมมากขั้นที่จะให้ความร่วมมือกับครูที่จะยอมรับความช่วยเหลือหรือคำตักเตือนแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเรียนมากขึ้น นักเรียนจะมีความรูสึกดีดังกล่าวดังนั้น ครูและนักเรียนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ Morris L. Cogan in Harry Levin, "Studies of Teacher Behavior." The Journal of Experimental Education 26 (January 1957): 135-139.

^๒ ฐนุ แสงศักดิ์, "ครูดี" วิทยากร ๒ (๒๕๐๕): ๘๕ - ๑๐๐.

^๓ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, "ปัญหาของเด็กที่ไม่อยากเรียน" ศูนย์ศึกษา

ด้วยเหตุที่นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต นักศึกษา นอกเหนือจากระดับสติปัญญา ความสามารถ ซึ่งปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ยาก แต่นิสัยและทัศนคติในการเรียนสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ ประกอบกับในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดสร้างแบบสำรวจเจตคติและทัศนคติระดับอุดมศึกษาขึ้นมา ใช้ให้เหมาะสมกับสังคมความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของคนไทย ผู้วิจัยจึงสนใจการสร้าง แบบสำรวจเจตคติและทัศนคติระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อให้สำรวจเจตคติและทัศนคติของนิสิตนัก ศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ผลจากการศึกษาโดยการ ใช้แบบสำรวจนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงนิสัยและทัศนคติในการเรียน เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างแบบสำรวจเจตคติและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษา และศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

๑. สร้างข้อกระทงของแบบสำรวจโดยให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องเกี่ยวกับนิสัยและทัศนคติในการเรียน
๒. เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสำรวจ
๓. เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสำรวจ
๔. เพื่อหาค่าความตรง (Validity) ของแบบสำรวจ
๕. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนจากแบบสำรวจในแต่ละระดับชั้น

และเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การสร้างแบบสำรวจครอบคลุมเนื้อหา ๒ ส่วน คือ
  - ๑.๑ นิสัยในการเรียน
    - ๑.๑.๑ การหลีกเลี่ยงการฉลัดเวลา
    - ๑.๑.๒ วิธีการทำงาน

๑.๒ ทักษะในการเรียน

๑.๒.๑ การยอมรับในตัวครู

๑.๒.๒ การยอมรับคุณค่าในการศึกษา

๒. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย ภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๑

๓. เกณฑ์ในการหาความตรงเชิงทำนาย (Predictive Validity) ใช้คะแนนเฉลี่ย (Grade Point Average) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๑ ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นผู้วัดผลเอง

๔. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ควบคุมระดับสติปัญญา และไม่ได้ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างอายุ ฐานะเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งจะมีผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใด

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจด้วยความจริงใจ

๒. คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสำรวจในเวลาที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้คะแนนแตกต่างกัน

๓. คะแนนผลสัมฤทธิ์ที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการหาความตรง ใช้เกณฑ์การวัดผลเหมือนกัน และมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

๔. ความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสำรวจแต่ละมหาวิทยาลัยในส่วนกลางไม่แตกต่างกัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

๑. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการหาความตรงเชิงทำนาย เป็นคะแนนที่ได้จากอาจารย์เป็นผู้สร้างขึ้นเอง ยังไม่ได้ศึกษาถึงความเที่ยงและความตรง

๒. เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใกล้เคียงกับการสอบไล่ของ
นิสิตนักศึกษา อาจทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ตั้งใจตอบแบบสำรวจเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยก็ได้ชี้แจง
ให้นิสิตนักศึกษาทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องขอความร่วมมือให้ตอบแบบ
สำรวจตามความเป็นจริง จึงทำให้มั่นใจได้ว่า ความคลาดเคลื่อนดังกล่าว คงจะมีเพียง
เล็กน้อย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัย หมายถึง สถาบันชั้นอุดมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร ๗ แห่ง
คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร
และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี

นิสิตนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง ๗ แห่ง
ดังกล่าวข้างต้น ชั้นปีที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ภาคปลาย ปีการศึกษา
๒๕๒๑

นิสัยในการเรียน หมายถึง ทักษะในการเรียนที่ได้รับการฝึกฝนเป็นประจำ
จนกลายเป็นนิสัย โดยเฉพาะวิธีการทำงานการเรียน และการใช้เวลาในการเรียนได้
อย่างเหมาะสม

ทัศนคติในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกความเชื่อที่มีต่อการเรียน โดยเฉพาะ
ความเชื่อถือ ความรู้สึกที่มีต่ออาจารย์ และการยอมรับคุณค่าของการศึกษา

แบบสำรวจ หมายถึง แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษา
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เกณฑ์ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๑ ที่มหาวิทยาลัย
ต่าง ๆ เป็นผู้วัดผล

อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อความในแบบสำรวจใช้แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น
๒ กลุ่มได้ คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดี และกลุ่มนิสิตนักศึกษา

ที่มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ไม่ดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากทฤษฎีการวิจัยครั้งนี้

๑. ได้แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน เพื่อนำไปใช้กับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี
๒. เป็นเครื่องมือในการแนะแนวทางการศึกษา ค้นหาสาเหตุปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนที่นอกเหนือจากสติปัญญาความสามารถ ซึ่งจะช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาที่ประสบปัญหาทางการเรียนได้
๓. เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น และลดการสูญเปล่าทางการศึกษา
๔. เป็นเครื่องมือของอาจารย์ ในการศึกษาความแตกต่างของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน
๕. เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างแบบสอบถามมาตรฐาน เพื่อวัดนิสัยและทัศนคติในการเรียน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย